

piker stolte på hodet, og roper i munnen på hverandre gjentagne ganger sine protester for å være sikre på at hun forstår: „Nei, nei, vi er ikke trette — vi blir aldri trette.” En kvinne kommer med det argument som Eve Curie hører overalt av arbeidende sivile russere: „Våre menn, soldatene i den røde armé, kjemper dag og natt i sneen ved fronten i 40 graders kulde, og de er ikke trette. Hvordan skal vi våge å være trette?”

Smelteriet er et inferno av glødende varme. Metallene flyter og bobler og helles fra veldige beholdere ut i former,

blir dekket av tørr sand og kjørt bort på håndkjerrer for å kjøle. Alt blir gjort av kvinner. I tankverkstedet må de hoppe tilside for en veldig løftekran som svinger fremover. Oppreist i den står en kvinne. Ute ved fronten arbeider kvinnelige mekanikere på flyvingene i den isnende blåsten. Uniformerte piker kjører frem tungt artilleri til frontene. Overalt hvor de kan lette mennene, finnes de. De kjemper sjelden med våpen, men de utfører et tappert arbeid for krigen og under svære fysiske påkjenninger. De er virkelig krigens heltinner.

BARNA ER LANDETS FREMTID

Mellom bleke, trette barn

kaster hatet sine garn.

Før de enda vet å elske

blir de fylt med fremmed følske.

Barneoppdragelse i krigstid er et uhyre vanskelig problem. Barn har uhyre lett for å ta etter alt hva voksne gjør og sier og tolke det på sin egen måte, og det er ikke alltid de beste eksemplene de får. Vær derfor forsiktig med hva du gjør og sier når barn er tilstede.

Følgende bemerkning fra en liten pike sier i grunnen ikke så lite: „Mor, når det blir fred så er det vel synd å lyve?”

Vi voksne ler av den og synes bemerkningen er søt og morsom, men tenker vi noen gang på hvilke konflikter det nødvendigvis må bli i et sånt lite barnesinn når begrepene blir stilt slik på hodet at det ikke engang er „synd å lyve”? Kan vi forlange at et barn skal forstå hvorfor det å lyve og stjele idag ikke behøver å „være synd”, men tvertimot kan være både nødvendig og det eneste riktige? Eller kan man m. a. o. forlange at et barn skal forstå krigens harde og mange ganger meningsløse lover før de enda skjønner noe som helst til livet utenom sin egen lille mer eller mindre sorgløse verden? Før de enda har noen anelse om hva kampen gjelder, hvilke umistelige verdier vi kjemper for: frihet og fred.

At barna ikke skjønner hva kampen gjelder er helt naturlig, men det ser ut til at vi voksne heller ikke alltid fatter dyb-

den i de to ordene: frihet og fred.

Forleden dag hørte jeg en mor si til en annen: „Jeg lærer barna mine hver dag at de skal hate alle tyskere og nazister.” Det var hennes innsats i krigen. Det var hennes bidrag i kampen for målet vårt, frihet og fred. Hun mente det sikkert godt, hun og alle de andre som lærer barna det samme. Eller kanskje det bare er et skalkeskjul for selv å slippe å gjøre en innsats? Men iallfall kan ikke fredstanker spire i et sinn hvor det blinde hatet har slått rot. Ordet frihet innebærer ikke bare den ene ting at tyskerne skal ut av landet vårt. Kan et menneske bli fri når det hater blindt? Skal vi la tyskerne få den triumfen at de har klart å ta friheten fra oss tross alt?

Tenk deg om, du som har barn! Det er jo barnas fremtid det gjelder. Vis dem den riktige veien mot frihet og fred. Lær dem å fatte nazismens forkastelige prinsipp. Lær dem å skjønne hvor i det gale ligger og å kjempe for det rette. Lær dem å hate nazismen og all undertrykkelse, men lær dem å elske alt det edle som streber hen mot virkelig frihet for menneskeheten. Oppdra barna til en ung slekt som vil fred og rettferd på jord og som er villig til å kjempe for disse goder. Da gjør du en virkelig innsats.

DEN NORSKE KVINNE

KAMPORGAN FOR PATRIOTISKE KVINNER

Nr. 1.

Februar

1945

EN ENHETLIG LEDELSE AV HEIMEFRONTEN

I den siste tiden er det fra flere hold reist krav om en enhetlig ledelse av den norske heimefront. Det usunde i det forhold at representanter for den aktive del av heimefronten bevisst blir holdt utenfor heimefrontens ledelse, går opp for stadig flere og flere.

Skal dette fortsette må man si at man her i landet er kommet i en ganske eiendommelig situasjon: Man holder en demokratisk folkebevegelse utenfor allerede under kampen for demokratiet!

Det hjelper lite med store ord, når man i praksis fører en ganske annen politikk. Når man allerede på dette tidspunkt, mens kampen pågår, svikter

det mest alminnelige demokratiske krav, hvilken garanti har vi da for at de andre demokratiske løfter skal bli innfridd?

„Det er viljen som det gjelder”, skrev Bjørnson, og man må vilje folkestyret for å kunne gjennomføre det.

Skal vi her i Norge unngå den samme triste utvikling som finner sted i andre befrikkede land idag, må vi så snart som overhodet råd er få en enhetlig ledelse av heimefronten, bestående av representanter for alle ærlig kjempende demokratiske bevegelser i vårt land, både fra den passive og den aktive fløy.

Først da kan vi få en effektiv ledelse av kampen her heime, uhemmet av motsetninger og indre stridigheter.

DE NORSKE BARNENES SANG

Av Nordahl Grieg.

Vi barn er også Norges vakt
i nødens dager hjemme.
Vår stumme krig mot overmakt
må ingen voksen glemme.
De kjemper, sier de, for oss;
men sammen er det vi skal slåss,
for vi har ikke mindre tross
enn mange som er eldre.

Vi har en far, er bror, en venn,
som er gått ut i striden.
Vi har sett glimt av bleke menn
hvis navn skal lyse siden.
De som er ute, er oss nær.
Fra havet venter vi vår hær,
når den star inn i vestenvær
med vinger over Norge.

Oss er det bruk for like fullt,
vi bærer frihetsflammen.
Glad kan vi tåle frost og sult,
fordi vi holder sammen.
De skudd som falt, skal vi gi svar;
hvert barn som har fått drept sin far
er ikke ensomt, for det har
oss norske barn til søsken.

Vi ser den tyske vernemakt
(som snakker om sin ære).
Hver dag skal tenkes i forakt
slik vil vi ikke være.
De trår de svake under hel,
de piner legeme og sjel
og lever for å slå ihjel.
Dem vil vi ikke ligne.

Vi vil bli sterke, hårde med:
men innenfor vår styrke,
har vi et sinn, har vi en fred,
har vi en jord å dyrke.
Vi fikk et land hvor viddens vind
går ren og fri i stjerneskin,
og finnes hatet i vårt sinn
er det fordi vi elsker.

Vi barn skal se den sprengt en vår,
den store fangeleiren.
Alt som kan gro, må lege sår,
for det er også seiren!
Den dag det siste slag er slått,
da skal de voksne ha forstått:
Vi skulle kjempet like godt.
Men vi skal bygge bedre!

KVINNENES INNSATS

Kvinnene er bl. a. tildelt den oppgave å gi liv. Det er derfor naturlig at vi avskyr de foreteelser som får menneskene til «å leve for å slå ihjel». Vi vil med alle midler bekjempe krigen og de krefter som forårsaker den.

Idag er fascismen og alle dens avskygginger den største trussel mot en fredelig utvikling i verden. Overalt hvor folket tar opp kampen mot denne trussel, finner vi derfor kvinnene side om side med mennene. I de krigsførende land møter vi dem i produksjonen hvor de overtar mannens arbeide, og ved fronten som sykepleiersker, leger og soldater. I de okkuperte land er de med i det illegale arbeid, og de blir fengslet og sperret i konsentrasjonsleire — som mannen. De sørger for mat og husrom til mennesker i dekning. De gjennomgår de samme redsler og de samme håp, fordi de vet at de må gjennom alt dette for å kunne bygge en tryggere verden for sine barn.

Okkupasjonsstiden har vist oss en skiftende kvinnefront. For det første har vi hatt alle skamplottene, de asosiale individer, som ikke har skjont noen ting av tiden idag, som bryter fronten ved

å gå utenom alle paroler, og de som stempler seg selv ved å ha samkvem med de tyske soldater og offiserer.

For det andre har vi dem som nok forstår at det er noe som foregår, men som hevder at politikk får være mennenes verktøy. De vil helst ikke ha befatning med denslags. De skjønner ikke at politikk, det er kampen for tilværelsen, kampen for det daglige brød, og derfor nettopp burde oppta dem.

For det tredje har vi alle de kvinner som forstår at kampen idag gjelder retten til å leve som frie mennesker, som forstår at skal vi ha hell med oss her, så krever det at vi er våkne for de farer som truer denne retten, og at vi gjør vår innsats alle som en.

I den siste kategorien finner vi virkelig verdifulle mennesker. Blant disse kvinner er vi vitne til et pågangsmot og en oppofrelse som søker sin like. Det er disse kvinner som sammen med sine mannlige kamerater skal bygge framtiden, en framtid hvor kvinnene gjennom sin innsats i en krevende tid har bevist at de har evnen og viljen til å være med på å løse de oppgaver som etterkrigstiden vil stille.

GERD GRIEG — KOMMANDØR AV ST. OLAV

Vi klipper nedenstående fra «Norsk Tidend»:

17. mai 1940 sto det i «Aftenposten» at Gerd Egede Nissen om aftenen ville lese Bjørnsons «En glad gutt» i kringkastingen. Med brask og bram ble det også annonsert i de andre avisene. Folk leste det, men ville ikke tro det.

Timene gikk. Det ble tidspunktet da opplesingen skulle ta til. Men det kom ingen Gerd Egede Nissen. Derimot kom det en unnskyldning fra hallomannens side: Det var umulig å avvikle programmet etter planen o.s.v., o.s.v.

En kunstner hadde sagt et bestemt nei til tyskerne og quislingene. En kunstner hadde nektet å la seg bruke som agn for å trekke lyttere til Oslo-senderen med dens forrederiske opprop og dessillusjonerende meldinger.

Omtrent en måned senere lå «Fridtjof Nansen» i en skotsk havn. Mannskapet sto oppstilt på akterdekket, lenger framme sto passasjerene. Stemningen var nærmest dystert. Man var i et fremmed

land; selv hadde man mistet sitt eget land. Da sto Gerd Grieg fram og leste Vardø-sangen av Nordahl Grieg — dette enkle og optimistiske diktet, som er sprunget rett ut av Nord-Norges hardhet og skjønnhet.

Det var ikke et tørt øye da hun var ferdig, og alle hadde fått noe med på den lange og farefulle ferden som lå foran dem.

Siden leste og sang Gerd Grieg på leseværelser, hospitaler og norske båter. Ikke bare når de lå under land. 8 ganger krysset fru Gerd Grieg faresonen med norske båter, og det var i den værste tiden da flokker av ubåter lå og ventet på konvoyer og gjorde kampen om Atlanterhavet til det uhyggeligste krigsteater som vel har eksistert.

Alle fikk nyte godt av hennes kunst. For sjøfolkene var det en inspirasjon at kunstneren kom til dem og ikke omvendt. Det satte deres arbeid i det rette lys.

Siden gikk turen til Island, hvor fru Gerd Grieg fikk som oppgave å sette

REDD MATEN FOR FOLKET!

Når en nasjon gjennomgår en trengselstid, opplever vi at det utkrystalliseres to forskjellige slags typer mennesker: Den ene type er det positive menneske, som ikke kan stå utenfor i en slik skjebnestund for landet; som straks stiller til kamp for sine ideer og setter livet inn for dem om nødvendig. Den andre typen er det negative menneske, som selv i en slik situasjon bare ser muligheten av å utnytte sine landsmenns nød.

Her i Norge har vi da også erfart det samme. Vi har opplevet mennesket som hensynsløst og uegennyttig har kjempet mot de tyske okkuperanter og deres norske lakeier, — og vi har opplevet dem som like hensynsløst, men egennyttig, har utnyttet sitt folks stadig større materielle nød til å berike seg selv. Det er den sistnevnte type og deres virksomhet vi skal behandle her.

Det mest alminnelige blant disse mennesker er å reise på landet og kjøpe varer fra bøndene til enorme priser. De skrur prisene slik i været, at folk flest ikke lenger kan gjøre regning med litt utenom rasjonene fra sine bondebekjentskaper. Hvordan kan nå disse «børsbaronene» skru prisene slik i været? Jo, fordi de i byen har sin bestemte kundekrets som har råd til å betale, og som til dags dato ikke har begrep om hva rasjonering er. De tenker ikke et øyeblikk på at de på denne måten stenger adgangen for den store masse til å holde sulten fra døren.

På landet blir man med på notene. Det må selvsagt stå hardt å si nei takk til et uvanlig høyt tilbud. Men det viser seg at det er bønder som klarer det; bønder som er litt mer sosialt innstilt,

iscene og spille i flere av norsk dramatikks fineste ting. «Hun kom, så og vant», skrev den begeistrede islandske pressen etter en av forestillingene hennes. Denne kulturveksling mellom de to nasjoner bidro i stor grad til å knytte et fastere og mere varig bånd mellom Island og Norge. Det var derfor ikke noen overraskelse da meldingen forleden kom at fru Gerd Grieg var blitt Kommandør av St. Olav «for framragende, personlig innsats for norsk kunst under krigen», som det het i utnevnesdokumentet.

bønder som forstår at idag kreves det samhold ikke bare i ord, men i gjerning.

Det er ikke så lett å komme disse «børsbaroner» til livs, for det første fordi folket ikke vil angi dem til noen nazimyndighet, for det annet fordi de høye herrer naturligvis er kjempejøsinger. De gjør en veldig innsats, idet de unndrar varene fra den offentlige omsetning! Denne innsats er så krevende og farefull at det etter deres mening er rimelig å skyte prisen flere hundre prosent i været. Men risikoen ved å omsette varer beregnet for de tyske og norske nazister tør de ikke ta. Det ville ha vært en innsats, ifall de hadde solgt dem til overkommelige priser. Men dette er for risikabelt.

Nei, la oss en gang for alle slå fast at denne slags svarthandlere er, sammen med nazistene, det norske folks største fiende idag. Ved sin virksomhet skader de direkte folkets motstandskraft.

Det norske folk går en meget vanskelig tid i møte, ikke minst hva situasjonen angår. Det går ikke an lenger å se gjennom fingrene med dette forhold. Disse mennesker må få klar og grei beskjed om at de er hjemlet til straff som folkefiendtlige elementer når norske myndigheter igjen skal overta styre og stell her i landet. Norske husmødre må dessuten føre en våken kontroll med kjøpmennene og deres private vareomsetning. Prøv å få svarthandlerne til å forstå hvor skadelig og hvor lite sosial deres virksomhet er. I grovere tilfeller bør deres navn oppgis til de illegale aviser.

Tiden som kommer krever mer enn noen sinne tidligere samhold og disiplin fra hele det norske folk.

«NORGE»

Vi har mottatt første nr. av bladet «Norge» som sendes ut av «Norske Patriots Forbund». Med dette har den norske pressa i utlandet fått en verdifull tilvekst. Vi har i utlandet fått et virkelig samlende kamporgan for mobiliseringen av alle nordmenn til aktiv kamp for et folkestyrt Norge.

Vi uttaler ønske om at bladet må få så solid økonomisk basis at det kan sende riktig mange eksemplarer også heim til Norge.

HJELP VÅRE LANDSMENN!

Den tyske tvangsevakueringen av de nordlige deler av landet vårt har satt dype merker i alle gode nordmenns sinn. Tyskerne har her gått fram med den grusomhet som særpreger dem. Kvinner og menn er sløpt ut av heimene sine, de måtte se på at tyskerne etter å ha ranet med seg det de kunne, svidde heimen deres ned. Buskapen ble slaktet, syke og gamle som ikke kunne føres bort, ble hensynsløst og brutalt skutt ned for øynene på sine kjære. De som ble faket under forsøket på å komme seg over til det befrierte område ble også drept på stedet. Og så var det for de overlevende å fa fatt på den lange, uhyggelige ferden sydover, til fots, i små fiskerskøyter eller stuvet sammen i de tyske ammunisjonsbåtene, mens sykdom og død herjet blant dem. Dag etter dag og uke etter uke varte dødsferden. Ingen hadde hatt anledning til å ta med seg noe, de hadde bare det de gikk og sto i, ofte bare tynne klær.

Men de skulle ikke bare slippe med dette, de måtte også finne seg i å bli gjenstand for den nazistiske propaganda. De ble filmet og fotografert «på flukt fra bolsjevismen», hele det nazistiske propagandaapparat ble her satt inn for å dekke over redselsgjerningene. De hadde ventet at våre landsmenns opplevelser ville ha gjort dem så apatiske

og redde at nazistene ikke skulle ha noen vanskeligheter med å føre befolkningen her i Syd-Norge bak lyset. Dette viste seg imidlertid å være en illusjon. Da nordlendingene kom nedover, fikk nazistene føle et hat så innbitt at de med en gang skjønnte sin feiltagelse. Nå prøver de å bøte på dette ved å holde de tvangssendte innesperret på Ila skole så lenge de befinner seg i Oslo.

Det er klart at det er meget stort behov for hjelp til disse våre landsmenn, og også her har nazistene ment å lå politisk mynt ved å mobilisere alle sine hjelpeorganisasjoner, naturligvis med det resultat at intet kommer inn. Disse organisasjoner må selvsagt fortsatt boykottes. Den hjelp vi her kan yte, er den som kan gis i det stille, utenom de offentlige hjelpeorganisasjoner.

Det foregår allerede en god del innsamlingsarbeide for dette formål, men adskillig mer må til. Alt trenges: fra spebarnutstyr til spisebestikk. Kvinner med forbindelser til de evakuerte må organisere arbeide i sin omgangskrets.

Vi giengir her en parole utgitt av Heimefrontens ledelse: Vi kan ikke innlate oss på hjelpevirksomhet som fremmer realiseringen av deportasjon, men individuell hjelp til mennesker i nød er det alle gode nordmenns plikt å yte!

FIENDEN VIL HA ARBEIDSKRAFTA VÅR

I Oslo og flere andre steder er nazimyndighetene gått til det skritt å stenge en del forretninger innen bestemte bransjer. I første rekke ser det ut til å gjelde bl. a. manufakturforretninger, gartnerier og blomsterforretninger. Her ved blir mange mennesker arbeidsledige, spesielt kvinner, og når vi kjenner til nazistenes strev med å skaffe kvinner som erstatning for den mannlige arbeidskraft, skjønner vi hvor kjærkomment dette nye tilsig er. Først skapes en kunstig arbeidsledighet for å knekke vår motstandskraft, hvorpå vi blir tvangsutskrevet.

Det gjelder her å krysse fiendens planer. Snart fem års okkupasjon har lært oss at hvis vi overrumples og forvirres, er fienden på god vei til å nå sin hensikt. Det gjelder derfor å komme ham i forkjøpet. Vi må på alle arbeidsplasser som blir rammet i denne om-

gang, og alle andre steder som vil komme i neste, ta situasjonen opp til drøftelse. Vi må helt fra begynnelsen av føre en innbitt motstand mot nazistenes angrep. Går de til det skritt å prøve å sende oss ut på slavearbeid for tyskerne, må vi unndra oss dette alle som en. De av våre landsmenn som ikke er rammet av vedtaket plikter å hjelpe oss med mat og husly!

Husk at når nazistene går til slike skritt har vi hele folkets øyne hvilende på oss. Det forplikter oss til innsats. Blir du arbeidsledig eller tvangsutskrevet, så meld deg til kamp for Norges frigjøring fra de nazistiske undertrykkere!

De franske kvinner skal nå for første gang i fransk historie få stemmerett. Kraveter imøtekommet på grunn av deres strålende innsats i frihetskampen.